

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 6S/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100323
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Tkáč
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2023:0923100323.1

Uznesenie

Správny v Košiciach v právnej veci žalobcu: Združenie domových samospráv, o. z., so sídlom Rovniankova 1667/14, 851 02 Bratislava, IČO: 31 820 174, právne zastúpený advokátskou kanceláriou: Tkáč & Partners, s.r.o., so sídlom Hrnčiarska 29, 040 01 Košice, IČO: 53 929 691, proti žalovanému: Okresný úrad Košice, Odbor opravných prostriedkov, so sídlom Komenského 52, 041 26 Košice, IČO: 00 151 866, za účasti ďalšieho účastníka: Detská fakultná nemocnica Košice, Trieda SNP 1, 040 11 Košice, IČO: 00 606 715, vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-KE-OOP3-2023/030311-002 zo 16.06.2023, o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, takto

rozhodol:

Návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

1. Správnu žalobou doručenu 17.08.2023 Správneho súdu v Košiciach (ďalej len „správny súd“) sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-KE-OOP3-2023/030311-002 zo 16.06.2023, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a súčasne potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Košice, odboru starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia č. OU-KE-OSZP3-2023/004982-022 zo dňa 18.04.2022 vo veci zmeny navrhovanej činnosti - nadstavba, prístavba a stavebné úpravy detskej fakultnej nemocnice, Košice.

2. Súčasťou správnej žaloby bol aj návrh žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe z dôvodu podľa § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku (SSP), nakoľko v dôsledku okamžitého výkonu najmä prvostupňového rozhodnutia by podľa názoru žalobcu hrozila závažná ujma a iný vážny nenapraviteľný následok. Žalobca poukázal na to, že priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným poriadkom. V tejto súvislosti žalobca poukázal na zásadu právnej bdelosti, ktorej obsah citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžf/65/2011. Uviedol, že konanie žalovaného voči žalobcovi má znaky šikanózneho výkonu práva, nakoľko svojím postupom žalovaný smeroval k ujme na procesných právach žalobcu, pričom žalobca na nesprávnosť takéhoto postupu výslovne upozornil. Vo vzťahu k ochrane životného prostredia sú pomenované viaceré uplatniteľné princípy a zásady, právnym jazykom vyjadrené v zákone č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, ako aj v odbornej literatúre. Vo vzťahu k ochrane životného prostredia vystupujú do popredia najmä princíp prevencie a princíp predbežnej opatrnosti, ktoré je nevyhnutné prepojiť s inštitútom odkladného účinku správnej žaloby, resp. s inštitútom dočasného pozastavenia účinnosti všeobecne záväzného nariadenia v zmysle § 362 a nasl. Správneho súdneho poriadku (SSP). Ich použitie je možné aj v prípadoch, ak hrozí závažná ujma na životnom prostredí. Vzhľadom na priemernú dĺžku súdneho konania sa v prípade vecí životného prostredia v praxi stáva, že prieskum právoplatného administratívneho rozhodnutia sa síce skončí rozsudkom, v ktorom je rozhodnutie orgánu verejnej správy zrušené pre nezákonnosť, no toto už bolo medzičasom realizované spolu s nezvratiteľným dopadom na životné prostredie. Žalobca teda poukazuje na to, že pri priznávaní odkladného účinku správnej žalobe musí správny súd okrem uvedených skutočností posudzovať princíp právnej istoty ako aj princíp prezumpcie správnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktorý znamená, že tieto rozhodnutia sa považujú za zákonné a správne až do chvíle, keď sa preukáže

opak. Inštitút odkladného účinku v značnej miere prelmuje tieto princípy. Žalobca má za to, že správne orgány zneužívajú princíp prezumpcie správnosti, aby rozhodovali arbitrárne a nezákonne spoliehajúc sa naň. Poukázal na kolíziu prezumpcie správnosti a zásady preventívnej opatrnosti v tomto konkrétnom prípade. Vzhľadom na uvedené má za to, že je teda nevyhnutné postupovať takým spôsobom, aby sa nenávratne nevyklúčila ani jedna z uvedených možností, ale aby iba dočasne jeden princíp ustúpil druhému. V kontexte uvedených skutočností musí ustúpiť formalistický princíp zákonnosti (založený iba na formalistickej prezumpcii správnosti rozhodnutí správnych orgánov) oproti princípu predbežnej opatrnosti, ktorý je založený na materiálnom ohrození životného prostredia. S poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR zakazujúcu prílišný formalizmus má žalobca za to, že sú splnené všetky podmienky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Prepäté, až formalistické bazírovanie správnych súdov na princípe prezumpcie správnosti rozhodnutí správnych orgánov spôsobuje v slovenskej aplikačnej praxi známe nedostatky, a to v podobe porušovania práva verejnosti na priaznivé životné prostredie, čo je tiež nespochybniteľným verejným záujmom a jedným z dôvodov na priznanie odkladného účinku. V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR musí byť rozhodnutie správnych orgánov nielen zákonné, ale rozhodnutie sa ako zákonné aj musí javiť, čo v danom prípade podľa žalobcu splnené nie je. Samotná citácia právnych predpisov, bez kauzálneho nexusu, nie je správnu úvahou, ale naopak je len formalistickým imitovaním zákonnosti rozhodnutia. Vzhľadom na to žalobca tvrdí, že prevažuje požiadavka na aplikáciu predbežnej opatrnosti podľa § 13 zákona o životnom prostredí, ktorú je možné zjednodušene interpretovať ako zásadu: v prípade pochybností v prospech životného prostredia. Žalobca zároveň poukázal, že priznaním odkladného účinku sa nezmarí právo žiadateľa, ďalšieho účastníka konania, na realizáciu zámeru, jeho právo bude len suspendované, a to až do času rozhodnutia vo veci samej, alebo odpadnutia dôvodov, na základe ktorých bol správnej žalobe priznaný odkladný účinok. Ak by správnej žalobe nebol priznaný odkladný účinok, znamenalo by to nezvratný zásah do životného prostredia a v prípade potvrdenia nezákonnosti rozhodnutia by došlo k nenávratnému poškodeniu životného prostredia. Záverom žalobca navrhol, aby súd priznal správnej žalobe odkladný účinok s prihliadnutím na nasledovné záujmy životného prostredia:

- povinnosť poznať vplyvy realizovanej činnosti a posúdiť ich zákonným procesom podľa § 17 ods. 2 a § 18 zákona o životnom prostredí postupmi podľa osobitného zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie zákona EIA v súlade s účelom a cieľmi smernice EIA eurokonformným spôsobom,
- uplatňujúc ústavnú zásadu vyvažovania legitímnych ústavných práv a záujmov nakoľko okamžitým výkonom žalovaného rozhodnutia by sa definitívnym spôsobom zmarilo právo podľa čl. 44 a čl. 45 Ústavy SR na priaznivé životné prostredie, oproti stavu, kedy sa suspenzívnym účinkom prijatia odkladného účinku nemaria účastníkovi konania žiadne ústavné práva, len sa ich realizácia odkladá do doby definitívneho potvrdenia, že mu práva vznikli legitímne a zákonne s poukazom na čl. 20 ods. 3 Ústavy SR, kedy priznanie odkladného účinku možno subsumovať pod opatrenie brániace zneužitiu vlastníctva poškodzujúce životné prostredie nad zákonom určenú mieru, a to až do doby rozhodnutia vo veci samej, kedy sa kolízia práva na životné prostredie a vlastníckeho práva a voľnej dispozície ním, definitívne vyrieši.

3. Ďalší účastník konania, Detská fakultná nemocnica Košice, vo vyjadrení uviedol, že nesúhlasí s návrhom žalobcu na priznanie odkladného účinku žalobou napadnutého rozhodnutia.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení, doručenom správne súdu 14.11.2023, k návrhu žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, vyjadril nesúhlas s týmto návrhom žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, lebo okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy nehrozí závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny a nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku je v rozpore s verejným záujmom, nakoľko v tomto prípade je verejným záujmom poskytovanie zdravotnej starostlivosti obyvateľstvu. Samotné všeobecné konštatovanie o hrozbe závažnej ujmy bez podloženia takýchto tvrdení dôkazmi preukazujúcimi ich správnosť, samo o sebe neosvedčuje, že by žalobcovi okamžitým výkonom rozhodnutia aj reálne hrozila tvrdená závažná ujma, eventuálne iný vážny nenapraviteľný následok. Rovnako argumentuje aj Krajský súd v Nitre v uznesení sp. zn. 11S/66/2021 z 24.11.2021, kde uvádza, že rozhodnutie o priznaní odkladného účinku správnej žalobe je teda výnimočným rozhodnutím, ktorým sa prelmuje právne účinky právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy. Základnou a nevyhnutnou podmienkou toho, aby súd priznal správnej žalobe odkladný účinok je okrem iného stav, kedy by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila žalobcovi závažná ujma, značná hospodárska škoda, či iná finančná škoda, závažná ujma na

životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Žalobca žiadny takýto stav dostatočne nepreukázal a neoznačil ani dôkazy smerujúce k tomu, že by takýto stav mal, resp. mohol vzniknúť. V návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby musí žalobca uplatniť niektorý zo zákonných dôvodov pre jeho priznanie a tento musí aj riadne preukázať, čo žalobca neurobil.

5. Podľa § 184 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) „Podanie správnej žaloby nemá odkladný účinok, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.“

6. Podľa § 185 písm. a) SSP „Správny súd môže, ak osobitný predpis neustanovuje inak, na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok (a) ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.“

7. Podľa § 186 ods. 1 SSP „Nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia správneho súdu podľa § 185 sa pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy a takéto rozhodnutie alebo opatrenie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí orgánov verejnej správy alebo opatrení orgánov verejnej správy.“

8. Podľa § 188 SSP „Ak správny súd návrhu žalobcu nevyhovie, uznesením ho zamietne.“

9. V prvom rade je nevyhnutným poznamenať, že účelom priznania odkladného účinku správnej žalobe, ktorou sa žalobca domáha súdneho prieskumu rozhodnutia orgánu verejnej správy, je poskytnúť ochranu tomu, voči komu toto rozhodnutie orgánu verejnej správy smeruje (žalobca), avšak priznanie odkladného účinku správnej žalobe je rozhodnutím výnimočným, pretože jeho následkom je prelomenie právnych účinkov právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy a je tak zabezpečovacím procesným prostriedkom. Jedná sa teda o mimoriadny inštitút, ktorý má ešte vo fáze pred uskutočnením súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy zabrániť stavu, kedy by v dôsledku okamžitého výkonu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v priamej príčinnej súvislosti s jeho inými právnymi následkami hrozila závažná ujma, značná hospodárska, či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok.

10. Existenciu, resp. hrozbu nastolenia uvedených negatívnych dôsledkov, ktoré by mohli pre žalobcu reálne nastať v dôsledku okamžitého výkonu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorého prieskumu sa žalobca domáha, je v konaní o návrhu na vydanie tohto mimoriadneho procesného inštitútu povinný nie len tvrdiť, ale predovšetkým predloženými konkrétnymi dôkazmi aj osvedčiť predkladateľ tohto návrhu, t.j. dôkazné bremeno nesie žalobca. Pre vyhovie návrhu je však v tomto smere nepostačujúce len nepodložené tvrdenie o hrozbe závažnej ujmy, značnej škody, či inom vážnom nenapraviteľnom následku pre žalobcu, ale táto hrozba musí vyplývať z konkrétnych tvrdení žalobcu, osvedčených ním predloženými konkrétnymi dôkazmi, ktoré by správny súd mohol na tento účel vykonať a vyhodnotiť.

11. V uvedených súvislostiach je nevyhnutné mať taktiež na zreteli, že správny súd pri rozhodovaní vo veci priznania odkladného účinku správnej žalobe nepreskúmava zákonnosť správnu žalobou napadnutého rozhodnutia, ale posudzuje výhradne účinky výkonu takéhoto rozhodnutia na status žalobcu, ktorý sa jeho vydania domáha. Preto sa správny súd pri tomto rozhodovaní musí obmedziť iba na dôvody súvisiace s možnými účinkami žalobou napadnutého rozhodnutia na žalobcu, bez toho aby prejudikoval rozhodnutie vo veci samej. Súčasne správny súd môže buď iba správnej žalobe odkladný účinok priznať alebo takýto návrh zamietnuť, avšak nie je oprávneným autoritatívne nahradiť svojim rozhodnutím rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré oprávnenie správny súd nemá ani pri rozhodovaní vo veci samej.

12. V danom prípade žalobca navrhol priznať správnej žalobe odkladný účinok podľa cit. § 185 písm. a) SSP, ktoré predikuje (predpokladá) na vyhovie takémuto návrhu štyri kumulatívne podmienky a to dve procesného charakteru [t.j. vyžaduje sa podanie návrhu na priznanie odkladného účinku žalobcom a

prebiehajúce konanie o správnej žalobe] a dve podmienky sú hmotnoprávneho charakteru [t.j. existencia hrozby závažnej ujmy alebo značnej hospodárskej škody alebo finančnej škody alebo závažnej ujmy na životnom prostredí alebo iného vážneho nenapraviteľného následku a absencia rozporu odkladného účinku s verejným záujmom]. Vzhľadom na kumulatívny charakter týchto zákonných podmienok, tak nesplnenie ktorejkoľvek z nich vedie (bez nutnosti zaoberať sa v takom prípade ešte splnením ostatných) k nemožnosti vyhovieť návrhu žalobcu na priznanie odkladného účinku žalobe.

13. Po oboznámení sa so správnou žalobou žalobcu, ktorej dôvody je nutné vnímať v jednotnom kontexte aj s jeho návrhom na priznanie jeho správnej žalobe odkladného účinku, správny súd ustálil, že žalobca v tomto prípade nepochybne splnil dve vyššie zmienené zákonné procesné podmienky, v ktorom dôsledku správny súd pristúpil k preskúmaniu splnenia aj hmotnoprávných podmienok na priznanie správnej žalobe žalobcu ním navrhovaného odkladného účinku.

14. V danom konkrétnom prípade žalobca svoj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe odôvodnil poukazom na princíp prevencie a princíp predbežnej opatrnosti. Uviedol, že okamžitým výkonom rozhodnutia prvostupňového orgánu hrozí závažná ujma a iný vážny nenapraviteľný následok v súvislosti so životným prostredím, ktoré však bližšie nešpecifikoval, neuviedol v čom spočíva predmetná závažná ujma, či iný nenapraviteľný následok. V návrhu žalobca pomerne rozsiahlo rozoberá uplatnenie vyššie uvedených zásad a princípov, poukazuje na judikatúru súdov k ich uplatneniu a právne polemizuje o relevantnosti a prednosti toho ktorého princípu. Z celého návrhu však nie je zrejmé, aká škoda na životnom prostredí by mala nastať v prípade, ak správny súd neprizná správnej žalobe odkladný účinok. Inými slovami žalobca bez znalosti a konkretizácie pomerov konkrétneho, rozhodnutím žalovaného dotknutého územia a jeho podmienok pre život rôznych biotopov, namieta iba vo všeobecnej rovine možnosť vzniku ujmy na životnom prostredí v tomto území, bez uvedenia konkrétnej príčinnej súvislosti medzi touto ujmomou a činnosťou regulovanou rozhodnutím žalovaného. Keďže žalobca v tomto zmysle nepredložil správne súdu ani žiadne listinné dôkazy na podporu tohto návrhu, nebolo zo strany správneho súdu možné zistiť túto skutočnosť ani takýmto spôsobom. Na základe uvedeného má súd za to, že žalobcom uvedená škoda má iba hypotetický charakter, a teda nie je možné hovoriť o bezprostredne hroziacej a závažnej ujme, ktorá by sa týkala niektorej zložky životného prostredia v súvislosti s realizáciou zámeru, ktorý bol predmetom správneho konania.

15. Vzhľadom k abstraktnosti návrhu žalobcu správny súd pri rozhodovaní zohľadňoval aj obsah samotnej správnej žaloby, ako aj obsah administratívneho spisu, ktorý mu bol predložený. Na základe uvedeného zistil, že prvostupňový správny orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti („Nadstavba, prístavba a stavebné úpravy DFN, Trieda SNP č. 1, Košice“) sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z.z.“) a pre uvedenú zmenu činnosti je preto možné požiadať o povolenie podľa osobitných predpisov. V súlade s § 29 ods. 13 zákona č. 24/2006 Z.z. okresný úrad vzhľadom na charakter činnosti, informácie uvedené v oznámení o zmene navrhovanej činnosti a doručené stanoviská práveže určil konkrétne podmienky na eliminovanie alebo zmiernenie vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie.

16. Správne súdu ani z obsahu správnej žaloby nevyplýva, že by žalobca špecifikoval konkrétnu environmentálnu ujmu ktorá hrozí v dôsledku vykonania napadnutého administratívneho rozhodnutia. Žalobca v správnej žalobe namieta procesné pochybenia žalovaného, nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a nesprávne vyhodnotenie aplikovaných právnych predpisov. Zdôrazňuje prednosť environmentálnych záujmov pred záujmami hospodárskymi opakovaným poukazovaním na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-416/10.

17. Z dôvodu nepreukázania dôvodnosti prvej z hmotnoprávných podmienok na priznanie odkladného účinku žalobe v tomto konaní, správny súd už nemal za potrebné skúmať splnenie druhej hmotnoprávnej podmienky a to, či by priznanie odkladného účinku žalobe bolo alebo nebolo v rozpore s verejným záujmom.

18. Na základe uvedených dôvodov, správny súd uzavrel, že návrhu žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nie je možné vyhovieť, preto tento návrh postupom podľa cit. § 188 SSP zamietol.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Správneho súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP), v spojení s ustanovením § 147 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu kasačná sťažnosť nie je prípustná (§ 439 ods. 2 písm. e/ SSP).